

PATVIRTINTA

Joniškio Mato Slančiausko progimnazijos
direktoriumi 2024 m. spalio 30 d. įsakymo
Nr. V-121

JONIŠKIO MATO SLANČIAUSKO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Joniškio Mato Slančiausko progimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau- Tvarkos aprašas), parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 dieną Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu.
2. Tvarkos aprašas apibrėžia smurto ir patyčių stebėjimo, prevencijos ir intervencijos vykdymo mokyklos, savivaldybės, nacionaliniu lygmeniu tvarką.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiuo principu: visi mokyklos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;
4. Visi progimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai, administracijos atstovai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kiti darbuotojai turi būti pasirašytinai supažindinti su Tvarkos aprašu.
5. Visi smurto ir patyčių atvejai progimnazijos aplinkoje išsiaiškinami vadovaujantis Tvarkos apraše reglamentuotais susitarimais.
6. **Tvarkos apraše** vartojamos sąvokos:
  - 6.1. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Smurto formos gali būti:
    - 6.1.1. **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą:
      - 6.1.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
      - 6.1.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
      - 6.1.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
      - 6.1.1.4. **patyčios kibernetinėje erdvėje**: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;
    - 6.1.2. **vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

6.2. **Progimnazijos bendruomenė**– administracijos atstovai, mokytojai, mokiniai ir jų tėveliai, švietimo pagalbos specialistai, ūkinės dalies darbuotojai;

6.3. **Smurtą ar patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama arba smurtaujama.

4. Pakeičiu 5.3. papunktį ir jį išdėstau taip:

6.4. **Besityčiojantysis ar smurtaujantis** – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ar smurtą ir (ar) prisidedantis prie jų.

6.5. **Smurtą ar patyčias ar patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ar smurtauja mokinys (-iai).

6.6. **Smurto ar patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie smurtą ar patyčias.

6.7. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta smurto ar patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.7.1. **Prevencijos tikslas** – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocijomis mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

6.7.2. **Prevencijos priemonės** – tai priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padedančios išvengti problemų atsiradimo ir mažinančios egzistuojančių problemų mastą.

6.8. **Patyčių intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą; taip pat švietimo pagalbos priemonių visuma.

6.9 **Apraše** apibrėžtos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos **Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijose, Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.**

II SKYRIUS

PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už progimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos **vaiko gerovės komisija**, kuri kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka progimnazijos fiksuotų pranešimų apie patyčias analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. esant reikalui, teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl Patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasių vadovai:

10.1. kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

10.2. pusmečių pabaigoje raštu informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos priemonių rezultatus klasėje; teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

10.3. planuoja klasės valandėles patyčių prevencijos tikslu; auklėjamųjų užsiėmimų metu aptaria su mokiniais patyčių situaciją klasėje, pagalbos galimybes;

10.4. vykdo tėvų pedagoginį švietimą patyčių prevencijos temomis, ragina reaguoti į informaciją apie patyčias.

11. Švietimo pagalbos specialistai:

11.1. specialusis pedagogas ir logopedas teikia informaciją Vaiko gerovės komisijai apie SUP mokinių elgesio ypatumus patyčių prevencijos tikslais;

11.2. socialinis pedagogas teikia metodinę pagalbą auklėtojams, mokytojams; vykdo prevencines programas, teisinį mokinių švietimą; konsultuoja mokytojus, tėvus, mokinius patyčių prevencijos klausimais;

11.3. psichologas teikia metodinę pagalbą progimnazijos bendruomenei; vykdo prevencines programas, konsultuoja mokytojus, tėvus, mokinius patyčių prevencijos klausimais.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių, elektroninių patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos

atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguoja pagal apibrėžtą

veiksmų algoritmą. (2 priedas)

13. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais **kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys:**

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias, nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ar įtariamasis tyčiojimosi, progimnazijos nuostatas ir mokinio elgesio taisykles;

13.3. esant grėsmei mokinio sveikatai ir gyvybei, nedelsiant kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (sveikatos priežiūros specialistę, tėvus, šalia esančius mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą ar kita);

13.4. išsiaiškina, iš kokios klasės yra patyręs (-ę) patyčias ir besityčiojantis (-ys) mokinys (-iai) (bei patyčių stebėtojai) ir užpildęs progimnazijos **Drausmės pažeidimo pažymą** perduoda ją klasės vadovui;

13.5. pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja mokyklos vadovą arba pildo el. pranešimo apie patyčias formą mokyklos svetainėje esančioje „Patyčių dėžutėje“.

14. Progimnazijos vadovas, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų šiame progimnazijos tvarkos apraše.

15. „Patyčių dėžutę“ administruojantys atsakingi asmenys gavę pranešimą apie patyčias kreipiasi į progimnazijos administraciją ir pagalbos specialistus. Toliau atliekami kiti šiame tvarkos apraše numatyti veiksmai.

16. **Progimnazijos bendruomenės nariai** įtarę ir/ar pastebėję elektronines patyčias ar gavę apie jas pranešimą, imasi šių veiksmų:

- 16.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus, jei patyčios vyko ugdymo proceso metu, ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
- 16.2. informuoja klasės vadovą (jam nesant administracijos atstovą ar socialinį pedagogą) apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją); išsiaiškinęs elektroninių patyčių aplinkybes, klasės vadovas pildo Drausmės pažeidimo pažymą;
- 16.3. progimnazijos bendruomenės nariai neatsako už elektronines patyčias, vykstančias ne ugdymo(si) proceso metu.

17. **Klasės vadovas:**

- 17.1. iš kitų progimnazijos bendruomenės narių gavęs **Drausmės pažeidimo pažymą** ar užpildęs ją pats, organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
- 17.2. stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu ir/ ar socialiniu pedagogu, tėvais.
- 17.3. Nesiliaujant patyčioms ir surinkus **2 Drausmės pažeidimo pažymas**, užpildo **pranešimo apie patyčias formą** (1 priedas), ją perduoda **Vaiko gerovės komisijos pirmininkui**, kuris registruoja užpildytą formą **Patyčių registracijos žurnale** ir imasi spręsti patyčių situaciją;

18. **Progimnazijos vaiko gerovės komisija:**

- 18.1 analizuoja iš klasės vadovo gautą informaciją (pranešimo apie patyčias forma), numato veiksmų planą bei jo įgyvendinimo būdus;
- 18.2. supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 18.3. informuoja progimnazijos direktorių apie susidariusią situaciją;
- 18.4. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 18.5. jei veiksmų plane numatytos veiklos yra neefektyvios, kreipiasi į Joniškio rajono PPT, savivaldybės VGK ar kitas įstaigas dėl rekomendacijų.

19. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)**

- 19.1. sužinoję apie patyčias ar pastebėję patyčių atvejį nedelsdami raštu (trumpąja SMS žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu) ar kita forma (paskambindami ar ateidami į mokyklą) informuoja klasės auklėtoją (nesant galimybei susisiekti su auklėtoju, kreipiasi į socialinį pedagogą ar administracijos atstovą); klasės auklėtojas ar kitas jį atstovaujantis asmuo užpildo Drausmės pažeidimo pažymą;
- 19.2. jei besityčiojantis asmuo yra ne mokinys, o suaugęs progimnazijos bendruomenės narys, nedelsdami raštu (trumpąja SMS žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu) ar kita forma (paskambindami ar ateidami į mokyklą) informuoja progimnazijos direktorių ar kitą administracijos atstovą. Tuomet patyčių situacija sprendžiama išplėstiniam administraciniame posėdyje arba progimnazijos VGK posėdyje.

20. **Mokinys**, patyręs patyčias ar jas pastebėjęs,

- 20.1. nedelsdamas praneša auklėtojui, o jei auklėtojo nėra, socialiniam pedagogui ar administracijos atstovui ir šis pildo **Drausmės pažeidimo pažymą**.
21. Asmuo, pastebėjęs mokinį, kuris tyčiojasi iš progimnazijos bendruomenės suaugusiojo nario, turi informuoti progimnazijos direktorių ar administracijos atstovą; organizuojamas VGK ar išplėstinis administracinis posėdis patyčių situacijai spręsti;
22. Asmuo, pastebėjęs, kad kažkuris suaugęs progimnazijos bendruomenės narys tyčiojasi iš mokinio, turi informuoti progimnazijos direktorių ar administracijos atstovą; organizuojamas VGK posėdis patyčių situacijai spręsti;
23. Jei vienas suaugęs progimnazijos bendruomenės narys tyčiojasi iš kito suaugusiojo bendruomenės nario, tuomet tai pastebėjęs asmuo turi informuoti progimnazijos direktorių ar administracijos atstovą; organizuojamas VGK posėdis patyčių situacijai spręsti;
24. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
25. Tais atvejais, kai progimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti

mokykloje, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

MATO SLANČIAUSKO PROGIMNAZIJA PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data _____

1. Įvykio laikas (data, val.)

---

2. Įvykio vieta

---

3. Patyčias patyręs asmuo (vardas, pavardė, amžius, klasė arba pareigos)

---

4. Besityčiojęs asmuo (-ys) (vardas, pavardė, amžius, klasė arba pareigos)

---

5. Patyčių stebėtojas (-ai) (vardas, pavardė, amžius, klasė arba pareigos)

---

6. Patyčių pobūdis (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Elektroninės patyčios
- Fizinės patyčios
- Psichologinės patyčios
- Socialinės patyčios
- Seksualinio pobūdžio patyčios

7. Patyčių įvykio aprašymas (kas įvyko, kas ir kaip elgėsi)

Apie įvykį
pranešė _____

(parašas, vardas, pavardė)

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ALGORITMAS